

Delredovisning av uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser mot antisemitism

(A2022/00845)

Diarienummer: 2023/67

Dokumentnamn: Redovisning av uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser mot antisemitism

Datum: 2024-03-04

Innehåll

Delredovisning av uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser mot antisemitism....	1
Innehåll.....	2
Sammanfattning	3
1. Uppdraget.....	3
2. Mål	3
3. Målgrupper.....	4
4. Genomförande av uppdraget och resultat så här långt	4
5. Analys och avslutande kommentarer	5
Kontakt.....	6
Bilagor.....	6

Sammanfattning

I denna delredovisning redogör Forum för levande historia för genomförandet av uppdraget om kunskapshöjande insatser mot antisemitism under perioden juni 2022 till december 2023. I uppdraget ingår att se till att en utbildningsinsats på högskolenivå genomförs. I linje med detta skrev myndigheten samarbetsavtal med Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet och tog fram kursplan, litteraturlista och kursguide för högskolekursen *Pedagogiskt arbete mot antisemitism* som gavs för första gången under hösten 2023. Vid sidan av detta har myndigheten även erbjudit fortbildningar om antisemitism samt arbetat med uppdatering av ett klassrumsmaterial om antisemitism.

1. Uppdraget

I juni 2022 fick Forum för levande historia i uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser mot antisemitism under 2022–2024. I uppdraget ingår att se till att en utbildningsinsats på högskolenivå genomförs. Syftet är att öka kunskapen om antisemitismens historia och utveckling, samtida antisemitism och dess konsekvenser. Kursen ska även behandla pedagogiska verktyg och didaktiska val som bidrar till att stärka lärares arbete med att öka kunskapen om, och hantera, antisemitism. Målgruppen är lärare, rektorer och andra relevanta aktörer som har en viktig roll i att motverka antisemitism bland barn och unga.

2. Mål

Målet med uppdraget är att öka kunskapen om antisemitismens historia och utveckling, samtida antisemitism och dess konsekvenser. Insatsen ska bland annat behandla pedagogiska verktyg och didaktiska val som bidrar till att stärka lärares arbete med att öka kunskapen om, och hantera, antisemitism.

I arbetet har vi eftersträvat både djup och bredd där deltagarna på högskolekursen erbjuds spetskunskap (se bilaga 1) medan myndighetens övriga insatser inom ramen för uppdraget gör det möjligt att nå fler deltagare med mer grundläggande kunskap.

Insatserna ska bidra till att skolans personal utvecklar:

- Adekvat sakkunskap om antisemitismens historia och utveckling, samtida antisemitism och dess konsekvenser
- Kunskap om hur antisemitism kan komma till uttryck i skolmiljön,
- Kunskap om adekvata pedagogiska arbetssätt och förhållningssätt rörande antisemitism för undervisningen och värdegrundsarbetet

3. Målgrupper

Målgruppen är lärare, rektorer och andra relevanta aktörer som har en viktig roll i att motverka antisemitism bland barn och unga.

4. Genomförande av uppdraget och resultat så här långt

Hösten 2022 påbörjades arbetet inför utvecklandet av en ny högskolekurs. Myndigheten samverkade med Segerstedtinstitutet och förde dialog med Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA). Vi inhämtade även erfarenheter och synpunkter från Skolverket samt judiska organisationer. Under detta förberedande arbete skrev vi samarbetsavtal med Segerstedtinstitutet och tog fram kursplan, litteraturlista och kursguide för högskolekursen *Pedagogiskt arbete mot antisemitism*. Därefter bistod myndigheten, under våren 2023, i marknadsföringen av kursen för att på så sätt rekrytera deltagare.

Kursen genomfördes under hösten 2023. Syftet med kursen är att deltagarna ska få såväl fördjupade kunskaper om antisemitismens historia, idéhistoria och socialpsykologi som pedagogiska verktyg som de kan använda i sin undervisning. Med denna dubbla ansats, med fokus på både kunskap och pedagogik, ökar möjligheterna för lärarna att nå fram med sin undervisning. Kursen hade 17 deltagare och kursutvärderingen visar att de bedömer att kursens mål har uppfyllts (se bilaga 1).

Forum för levande historia har lång erfarenhet av att fortbilda lärare och annan skolpersonal. Vi ser i vår verksamhet att lärare och annan skolpersonal har alltmer ont om tid för kompetensutveckling och det är en verklighet vi behöver förhålla oss till även i detta uppdrag, inte minst när vi nu även ser en tydlig utveckling mot att fler skolor har begränsat ekonomiskt utrymme för att låta personalen delta vid längre utbildningar. Mot bakgrund av detta valde myndigheten tidigt att bredda insatserna för nå fler än dem som har möjlighet att gå högskolekursen.

I dialog med SKMA beslutade vi att uppdatera vårt gemensamma webbaserade undervisningsmaterial om antisemitism, *Antisemitism - då och nu*. Syftet med uppdateringen är att förbättra materialets lärarhandledning, utveckla delar av materialet som rör konspirationsteorier och kodord, öka sajten användarvänlighet samt förbättra materialets tillgänglighet för att nå ut till fler elever. Kopplat till omarbetningen har vi tillsatt en referensgrupp av lärare som vi har fått input ifrån. Efter 7 oktober 2023 har vi också annonserat materialet i kanaler som vänder sig till skolan. Vi ser att sidvisningarna ökade under november och materialet hade sammanlagt 50 492 sidvisningar under hela kalenderåret 2023. Materialet ligger också överst på den sida där Skolverket ger lärare tips om material som de och deras skolor kan använda för att få mer kunskap om, och arbeta mot, antisemitism. Detta bidrar också till spridning.

Vid sidan om arbetet med undervisningsmaterial genomförde myndigheten två andra kunskapshöjande insatser under hösten 2023. Den 7 november erbjöd vi i samarbete med SKMA fortbildningen *Identifiera och dekonstruera antisemitism i text och bilder* som hölls av forskaren Monika Hübscher. Syftet med insatsen var att ge deltagarna möjlighet att reflektera över sina pedagogiska erfarenheter av undervisning om Förintelsen och antisemitism. Utvärderingen visade att över 95 procent av respondenterna ansåg att fortbildningen som helhet var bra eller mycket bra. Över 80 procent ansåg att fortbildningen till stor eller väldigt stor del gett dem verktyg att använda i undervisningen. Den 22 november genomförde myndigheten en föreläsning, om att identifiera antisemitism i skolan, på Skolportens konferens för religionslärare. Syftet med insatsen var att stötta religionslärare i att identifiera olika typer av antisemitism som kan komma till uttryck i religionsundervisningen samt erbjuda konkreta material och verktyg framtagna av Forum för levande historia. Sammantaget nådde vi genom dessa två insatser 175 lärare och annan skolpersonal.

5. Analys och avslutande kommentarer

Forum för levande historia har fullföljt uppdraget om att se till att en utbildningsinsats på högskolenivå genomförs om antisemitismens historia och utveckling, samtida antisemitism och dess konsekvenser, och kursutvärderingarna visar att de 17 deltagare bedömer att kursens mål har uppfyllts (se bilaga 1).

Vid sidan om detta har Forum för levande historia arbetat med andra typer av kunskapshöjande insatser utifrån att vi, i vår verksamhet, ser att lärare och annan skolpersonal har alltmer ont om tid för kompetensutveckling och att allt fler skolor har svårt att avvara personal för längre utbildningar.

I ljuset av detta och i ett läge där antisemitismen ökar och lärare möter allt svårare frågor i klassrummen, gör myndigheten bedömningen att vi behöver fortsätta att satsa på kunskapshöjande insatser som når så många som möjligt. Mot denna bakgrund välkomnar myndigheten att regeringen i 2024 regleringsbrev för Forum för levande historia slår fast att myndigheten, utöver vad som anges i det ursprungliga uppdraget, även ska bidra till att fler lärare, rektorer och andra relevanta aktörer som har en viktig roll i att motverka antisemitism bland barn och unga kan nås av insatser.

Forum för levande historia har flera tankar kring hur detta bredare uppdrag ska tas vidare. Utöver fortsatt arbete med befintliga undervisningsmaterial och fortbildningar ser vi exempelvis behov att utveckla en webbkurs om antisemitism för lärare. Vi ser även ett behov av resurser för spridningsinsatser av pedagogiska verktyg för att motverka antisemitism i skolan. Om insatserna ska få effekter på verksamhetsnivå krävs också ett uppsökande arbete och genomförande av fortbildningar på plats på skolor.

Kontakt

Ansvarig avdelning: Uppdrag och forskningssamordning

E-postadress: info@levandehistoria.se

Bilagor

Bilaga 1 Återrapportering gällande samarbetsavtal, Segerstedtinstitutet

Återrapportering gällande samarbetsavtal

1. Kortfattad beskrivning av genomförda aktiviteter inom ramen för kursen, antal deltagare och kursutvärdering

Sammanlagt har tre internat genomförts. Internaten hölls på Nordiska folkhögskolan i Kungälv. Varje internat innehöll föreläsningar och seminarier på kurslitteraturen.

Internat 1: 11-12/9 2023

På första internatet gavs dag ett en introduktion till kursen, följt av föreläsningar på temat Antisemitism ur ett historiskt perspektiv. Dag två fokuserade på antisemitiska idéströmningar bland muslimer i historia och nutid, följt av temat pedagogiska insatser mot antisemitism.

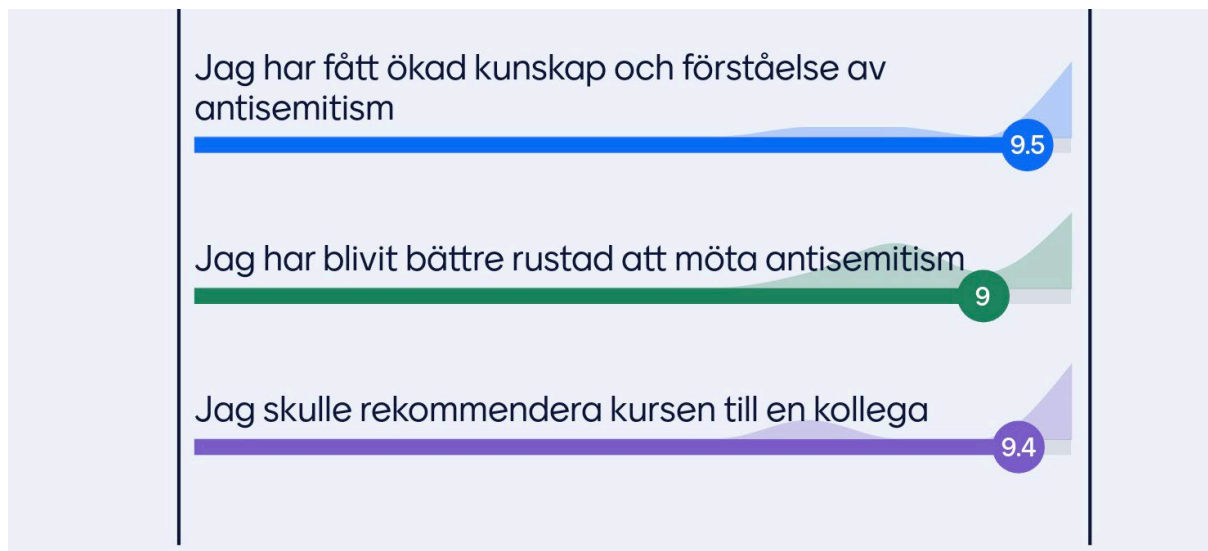
Internat 2: 9-10/11 2023

Första internatdagen fokuserade på ersättningsteologi, antisemitiska konspirationsteorier och pedagogiska insatser mot antisemitism. Dag två fokuserade på antisemitism ur ett samtida perspektiv.

Internat 3: 7-8/12 2023

Det tredje internatets första dag handlade om socialpsykologiska perspektiv på antisemitism och om att undervisa elever om antisemitism. Dag två handlade om undervisning av Förintelsen och relationen till antisemitism.

Sammantaget har 17 studenter gått kursen. Samtliga har lämnat in en examinationsuppgiften som väntar på att bedömas. Kursutvärdering bifogas och centrala indikatorer visar på hög kvalitet:

2. Namngivna personer som medverkat från lärosätets sida och den tid de lagt ned på aktiviteterna.

Från lärosätet:

Christer Mattsson
Göran Larsson

Bilaga 1

Robin Andersson Malmros
Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet
2024-01-23

Ola Flennegård
Mirjam Katzin

Externa föreläsare:

Lars M. Andersson
Björn Westerström
Jakob Wiren
Henrik Bachner
Lars Dencik
Niklas Blom